

Prognose Waterbeheerplan 2016-2021

5 programma's, 12 ambities, 48 doelen

Waar verwachten we te staan eind 2021?

Stand maart 2019

Inleiding / leeswijzer

Inleiding

Door middel van de Prognose WBP informeert het college van dijkgraaf en hoogheemraden de verenigde vergadering over de verwachtingen t.a.v. het realiseren van ambities en doelen uit het waterbeheerplan in 2021. Tijdens de informele VV vergadering op 23 januari 2019 hebben wij u meegenomen in deze verwachtingen. Zoals toen ook aangegeven zijn we over het algemeen positief gestemd. In navolging op de informele VV vergadering bieden wij u de Prognose WBP 2019 ter kennisgeving aan.

Leeswijzer

U vindt per programma een visuele compilatie van een aantal projecten en activiteiten van 2016 tot nu. Deze beelden hebben wij ook met u gedeeld tijdens de informele VV. Vervolgens ziet u per programma op zowel ambitie als doelniveau weergegeven wat de verwachtingen zijn. In de legenda op pagina 3 kunt u lezen wat de diverse kleurencoderingen betekenen. Per ambitie ontvangt u een korte tekstuele toelichting. 'Programma 5' kent enkel doelen. Deze toelichting is op programma niveau.

Legenda Prognose WBP

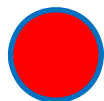
Om de prognose visueel weer te geven, is gebruik gemaakt van onderstaande kleurencodering. U vindt per programma zowel de ambities als doelen op basis van onderstaand stoplicht weergegeven. Programma 5 kent enkel doelen.

Verwachting is dat de ambitie/doel aan het einde van de looptijd wordt gerealiseerd.

Verwachting is dat de ambitie/doel in beperkte mate/gedeeltelijk aan het einde van de looptijd wordt gerealiseerd. Bijstelling ambitie of inzet middelen is noodzakelijk om ambitie te realiseren.

Verwachting is dat de ambitie/doel aan het einde van de looptijd niet wordt gerealiseerd.

Waterbeheerplan 2016-2021

Waar staan we nu? / Samenvatting

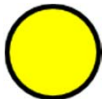
In zijn algemeenheid zijn we positief gestemd en lopen we op koers om de ambities en doelen in 2021 te realiseren.

De bijstellingen waartoe u heeft besloten in de Voorjaarnota's 2017 en 2018 hebben er voor gezorgd dat nieuwe ontwikkelingen of ontwikkelingen die sneller zijn gegaan of qua impact groter waren dan in 2016 verwacht konden worden opgepakt. Het gaat om onderwerpen als; participatie en omgevingsgerichtheid, omgevingswet, interbestuurlijk programma (IBP), energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, duurzaamheid en digitale transformatie.

Er is op onderdelen onzekerheid (geel). Dit komt vooral door nieuwe ontwikkelingen waarvan de impact nog niet kan worden ingeschat of door afhankelijkheid van ambities van anderen. Dit vraagt om stevige coördinatie en overtuigingskracht zowel binnen als buiten de organisatie. We staan hier nu beter voor gesteld dan in 2016.

Waterbeheerplan 2016-2021

Waar staan we nu?-Visuele weergave

- Geen ambities of doelen op
- 12 ambities: 3x (2018 4x)
- 48 doelen : 6x (2018 16x 1x)

Programma 1: Veilig en bewoonbaar

POV
VOORLANDEN

Programma 1: Veilig en bewoonbaar

Ambitie 1.1. Vergroten van de waterveiligheid

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. De dijkversterkingen lopen volgens plan. De afgelopen jaren zijn verschillende projecten afgerond en in voorbereiding genomen. HHSK is goed in gesprek met de provincie Zuid Holland en inliggende gemeenten en de veiligheidsregio's over het thema waterveiligheid. Het thema wordt meegenomen in de RO-plannen. HHSK bereidt zich met anderen voor op de nieuwe omgevingswet zodat ook de doorontwikkeling van meerlaagsveiligheid inclusief waterveiligheid ook in de toekomst voldoende positie houdt in deze plannen (Omgevingsvisie en Omgevingsplannen). Dit laatste vraagt meer en meer een proactieve houding als ook inzet van HHSK. Door pro-actieve samenwerking met bijvoorbeeld gemeenten bij stresstesten en risicodialogen worden goede stappen gezet.

Ambitie 1.2. Continue zorg voor de waterkeringen

Het beheer van onze keringen wordt complexer. Het opbouwen van een actueel en compleet beeld vraagt om steeds meer data, die bovendien actueel en betrouwbaar moeten zijn. Het is niet alleen van belang om deze data voor beheer en onderhoud actueel te houden, ook onze omgeving maakt steeds meer gebruik van onze gegevens. Het beoordelingsinstrumentarium voor de wettelijke beoordeling van de primaire- en regionale keringen is afgerond. We liggen met extra inzet op koers. We hebben inzicht welke investeringen gedaan moeten worden om tijdig te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen vanaf 2021. Belangrijk aandachtspunt ligt in het beheer van de primaire waterkeringen vanuit de invulling rondom de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat de beheerder de wettelijke taak heeft om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Met de zorgplicht is een stap gezet, een eerste veiligheidsrapportage is gepresenteerd en hieruit blijkt dat er geen zorgpunten maar vooral aandachtspunten zijn, vooral om het beheer en onderhoud transparant en expliciet aan te tonen. De verwachting is dat deze ambitie in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd.

Programma 1: Veilig en bewoonbaar

Ambitie 1.3. De omgeving centraal stellen

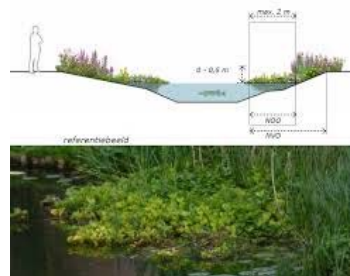

De grootste uitdaging is het op een digitale, transparante en dynamische manier ontsluiten van informatie. De informatie over onze keringen is aanwezig en kan over het algemeen ook worden gedeeld. Dit doen we echter nog niet op de gewenste wijze, naast onze eigen ambities op dit terrein worden in de toekomst de kaders van het Digitaal Stelsel Omgevingswet van kracht. We worden dan net als andere overheidsorganisaties verplicht om meer data dan nu op een ander voorgeschreven wijze, open en transparant beschikbaar te stellen. De verwachting is dat deze ambitie in 2021 deels zal zijn gerealiseerd. Met de bijstellingen van de Voorjaarnota's van 2017 en 2018 is de verwachting dat hier in 2019 meer voortgang in gaat komen en dat we dus meer op koers raken.

Programma 1: Veilig en bewoonbaar

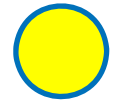
	2018	2019
Ambitie 1.1. Vergroten van de waterveiligheid	●	●
1. We vergroten de waterveiligheid door de kans op een doorbraak en overloop van de waterkeringen te verkleinen.	●	●
2. We vergroten de waterveiligheid door meer en betere afstemming in de ruimtelijke ordening.	●	●
3. We treden bij incidenten en extreme situaties daadkrachtig en doelgericht op en beperken zo veel mogelijk de impact op de omgeving.	●	●
Ambitie 1.2. Continue zorg voor de waterkeringen	●	●
4. We hebben een actueel en compleet beeld van de toestand van de waterkeringen en de kunstwerken.	●	●
5. We voldoen aan de landelijke eisen voor inspectie van de primaire waterkeringen (Zorgplicht).	●	●
6. We hebben uiterlijk in 2023 inzicht verkregen in de mate waarin de dijken en kades aan de nieuwe landelijke en de provinciale normen voldoen.	●	●
7. We beheren de waterkeringen en kunstwerken efficiënt en effectief, op basis van een bewuste afweging tussen risico's, kosten en prestaties, gericht op duurzame oplossingen.	●	●
Ambitie 1.3. De omgeving centraal stellen	●	●
8. We zorgen voor een soepel verloop en beperken de hinder voor de omgeving bij de uitvoering van onderhoud aan de waterkeringen.	●	●
9. We staan medegebruik van waterkeringen toe, waar mogelijk en gewenst.	●	●
10. We zijn open en transparant en stellen beleid, regels en gegevens op een toegankelijke wijze digitaal beschikbaar voor derden.	●	●

Programma 2: voldoende schoon en aantrekkelijk water

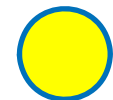
Programma 2: Voldoende, schoon en aantrekkelijk water

Ambitie 2.1. Optimaal en transparant watersysteembeheer

Het watersysteembeheer staat door het veranderde klimaat in combinatie met een aantrekkende economie in toenemende mate onder druk. De waterbehoefte en het waarborgen van een goede waterkwaliteit vragen in zowel landelijk als stedelijk gebied veelal om maatwerk. Er zijn inmiddels op allerlei terreinen successen geboekt met deze aanpak. Met betrekking tot de waterkwaliteit blijft het voorkomen van blauwalg veel inzet en deskundigheid vragen. De digitalisering neemt ook in het watersysteembeheer toe, zowel bij het peilbeheer als het beheer en onderhoud. Dit vraagt om andere en soms meer stuurgegevens. Het beheren van ons watersysteem op een efficiënte en effectieve wijze vergt de komende jaren hierdoor meer inzet op met name data- en informatiemanagement. Hiervoor is in de Voorjaarsnota van 2018 door u (financiële) ruimte gecreëerd. Door de langdurige droogte stagneerde in 2018 de voortgang. Door deze vertraging in combinatie met de gebleken complexiteit is het de verwachting dat deze ambitie in 2021 deels zal zijn gerealiseerd.

Ambitie 2.2. Via een gebiedsgerichte aanpak van wateropgaven naar oplossingen

De contouren van de gebiedsgerichte aanpak van HHSK worden scherper. Deze aanpak is maatwerk, namelijk afhankelijk van de opgaven, ontwikkelingen en omgeving. De aanpak in Rotterdam heeft geleid tot de realisatie van tal van projecten, de lijst met initiatieven en ideeën van derden blijft nog steeds groeien. Ook het stedelijk baggeren in Rotterdam en de behandeling van de grondwaterproblematiek in Hillegersberg zijn voorbeelden van een succesvolle gebiedsgerichte aanpak. Wij zijn een volwaardige partner, die zich veelal flexibel opstelt, boven de rol van bevoegd gezag uitstijgt en oog heeft voor de belangen van derden. Tegelijk ontwikkelt het klimaat zich dusdanig dat het twijfelachtig wordt of onze huidige inspanningen voldoende zijn. De opgaven worden groter en de mogelijkheden om er wat aan te doen, door bijvoorbeeld toenemende druk op de beschikbare ruimte, complexer. De verwachting is dat we aan het eind van de planperiode alle knelpunten en de urgentie daarvan in beeld te hebben. Deze knelpunten zullen deels in deze planperiode worden opgelost en deels in de volgende planperiode. De verwachting is dat deze ambitie deels in 2021 zal zijn gerealiseerd.

Programma 2: Voldoende, schoon en aantrekkelijk water

2.3. De omgeving centraal stellen

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. Er is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor het betrekken van burgers bij onze planvorming en realisatie van de projecten. Ook zijn onze gegevens steeds eenvoudiger te raadplagen. Zo zijn zowel de waterkwantiteitsgegevens als de waterkwaliteitsgegevens via een kaart op onze website voor een ieder te raadplegen. De verwachting is dat deze ambitie aan het einde van de planperiode gehaald gaat worden.

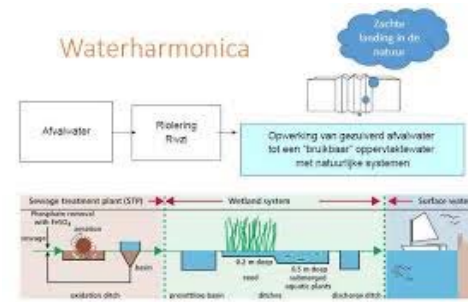
Programma 2: Voldoende, schoon en aantrekkelijk water

	2018	2019
Ambitie 2.1. Optimaal en transparant watersysteembeheer		
11. We houden het gebied bewoonbaar en bruikbaar, voorzien in de waterbehoefte en bevorderen de waterkwaliteit door een afgewogen en energie-efficiënt peilregime.		
12. We beheren de watergangen en kunstwerken efficiënt en effectief op basis van een bewuste afweging tussen risico's, kosten en prestaties, gericht op duurzame oplossingen.		
13. We treden bij incidenten en extreme situaties daadkrachtig en doelgericht op en beperken zo veel mogelijk de impact op de omgeving.		
Ambitie 2.2. Via een gebiedsgerichte aanpak van wateropgaven naar oplossingen		
14. We weten wat de knelpunten zijn voor zowel waterkwaliteit, waterkwantiteit en grondwater in het gebied.		
15. We integreren water in ruimtelijke en beleidsplannen zodat het volwaardig wordt meegenomen en waar nodig sturend is.		
16. We voorkomen zo veel mogelijk wateroverlast en beperken schade.		
17. We verbeteren de waterkwaliteit van de KRW-waterlichamen.		
18. We houden de waterkwaliteit ten minste op het huidige niveau en verbeteren deze waar mogelijk.		
19. We hebben een duurzaam, robuust en kosteneffectief watersysteem in de Krimpenerwaard gerealiseerd, gericht op de functies in het gebied, zoals agrarisch gebruik en in het bijzonder nieuwe natuur.		
Ambitie 2.3. De omgeving centraal stellen		
20. We staan open voor meervoudig gebruik van het watersysteem door burgers en bedrijven, waar mogelijk.		
21. We voeren het vaarwegbeheer uit voor enkele regionale vaarwegen.		
22. We hebben actueel inzicht in de toestand van de aangewezen zwemwateren en leveren onze bijdrage aan veilig zwemwater.		
23. We zijn open en transparant en stellen beleid, regels en gegevens op een toegankelijke wijze digitaal beschikbaar voor derden.		

Programma 3: Gezuiverd water

Waterharmonica

Programma 3: Gezuiverd water

Ambitie 3.1. Doelmatige, doeltreffende en robuuste systemen voor afvalwaterverwerking

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. Afgezien van calamiteiten en situaties van overmacht wordt aan de wettelijke lozingseisen voldaan en er is geen aanleiding om te veronderstellen dat dit de komende jaren anders zal zijn. De afgelopen jaren bevestigen dit met een nalevingspercentage van de lozingseisen van 100% in 2018, 99,9% in 2017 en 99,8% in 2016. Verschillende systemen, zoals de Q-certificering en Ultimo (Onderhoud- en beheersysteem), geven een impuls aan een doelmatige en gestructureerde werkwijze in het beheer en onderhoud van de transportsystemen en awzi's. Informatietechnologie en procesautomatisering ondersteunen het proces. De transport- en zuiveringssystemen worden zo ingericht dat voor 100% aan de afspraken uit de afvalwaterakkoorden wordt voldaan. Voor wat betreft het digitaal ontsluiten van beleid, regels en gegevens zijn er nog stappen te maken, we zoeken hiervoor nadrukkelijk de interne samenwerking.

Ambitie 3.2. Samenwerking en innovatie voor een duurzame en klimaatbestendige afvalwaterketen

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. We realiseren de efficiency-doelstellingen die voor het Bestuursakkoord Water samen met andere waterschappen, gemeenten en drinkwaterbedrijven zijn vastgesteld. Dit wordt jaarlijks gemonitord. De doelstelling van 40% energiebehoefte uit eigen duurzame opwekking is aangescherpt naar 100% energieneutraal in 2025. Deze doelstelling geldt daarnaast niet alleen voor de afvalwaterketen, maar voor het gehele waterschap en is in de Nota Duurzaamheid verder geconcretiseerd. In de afgelopen jaren is het percentage (voor geheel HHSK) gestegen van 50% in 2016 naar circa 60% eind 2017. Het zal nog de nodige extra inspanningen vragen binnen de afvalwaterketen en de andere programma's, maar naar verwachting zullen we de nieuwe doelen in 2025 bereiken. Voor het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater zetten we op dit moment vooral in op fosfaatterugwinning. We zijn hier nog wel afhankelijk van HVC en Ecophos. In 2019 zal duidelijk worden of er gestart wordt met de bouw van de installatie voor fosfaatterugwinning.

Programma 3: Gezuiverd water

Ambitie 3.3. Schoner water door vermindering van emissies

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. Om emissies te beperken, zodat stoffen geen beperkende factor meer vormen voor het bereiken van chemische en ecologische waterkwaliteitsdoelen zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van burgers en bedrijven. In 2018 is een nieuw uitvoeringsplan emissiebeheer vastgesteld. In het uitvoeringsplan wordt beschreven op welke manier we de aanpak van emissies ter hand wil nemen. Er is gekozen voor een stimuleringsaanpak. Tevens is bepaald op welke aandachtsgebieden we ons willen focussen. We willen nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, resten van geneesmiddelen, microplastics en zware metalen in ons watersysteem terugdringen. Dit doen we door samenwerking met overheden, bedrijven en verenigingen (hengelsport). Wij spannen ons in om burgers en bedrijven maximaal te ondersteunen zodat ze in staat zijn om de doelstellingen te realiseren. In 2018 is ook de Nota Naleving met de bijbehorende Toezichtplannen van de afdeling Publiekszaken vastgesteld. Deze nota helpt bij het realiseren van de doelstellingen. We hebben het echter niet zelf in de hand en dit vormt een risico. Het is vooral van belang dat we veel bedrijven kunnen adviseren over emissiebeperking en het sluiten van de waterkringlopen.

Programma 3: Gezuiverd water

	2018	2019
Ambitie 3.1. Doelmatige, doeltreffende en robuuste systemen voor afvalwaterverwerking		
24. We waarborgen de kwaliteit van het effluent van de awzi's en voldoen altijd aan de wettelijke eisen.		
25. We beheren de zuiveringskringen efficiënt en effectief op basis van een bewuste afweging tussen risico's, kosten en prestaties, gericht op duurzame oplossingen.		
26. We benutten informatietechnologie en procesautomatisering optimaal voor een stabiel zuiveringsproces en betere prestaties..		
27. We voldoen met de transport- en zuiveringssystemen voor 100% aan de afspraken in de afvalwaterakkoorden.		
28. We treden bij incidenten en extreme situaties daadkrachtig en doelgericht op en beperken zo veel mogelijk de impact op de omgeving.		
29. We zijn open en transparant en stellen ons beleid, regels en gegevens op een toegankelijke wijze digitaal beschikbaar voor derden.		
Ambitie 3.2. Samenwerking en innovatie voor een duurzame en klimaatbestendige afvalwaterketen		
30. We bundelen de krachten met waterschappen, gemeenten en drinkwaterbedrijven voor een samenhangend en doelmatig werkend (afval)waterketensysteem en realiseren samen de efficiency-doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water.		
31. We voldoen aan het Klimaatakkoord 2010-2020 door de energie-efficiëntie van de zuiveringskringen jaarlijks met 2% te vergroten en in 2020 minimaal 40% van de energiebehoefte uit eigen duurzame opwekking te halen.		
32. We winnen nuttige grondstoffen terug uit het afvalwater, zoals fosfaat.		
Ambitie 3.3. Schoner water door vermindering van emissies		
33. We minimaliseren, in samenwerking met andere waterschappen, gemeenten en sectororganisaties, de emissies van stoffen aan de bron, zodat deze geen beperkende factor meer vormen voor het bereiken van chemische en ecologische waterkwaliteitsdoelen.		
34. We onderzoeken samen met andere partijen de mogelijkheden om de belasting van het oppervlaktewater door stoffen die risico's kunnen vormen voor het watersysteem en gebruikers, zoals gewasbeschermingsmiddelen, medicijnresten en microplastics te verminderen.		

Programma 4: Veilige wegen

Programma 4 : Veilige wegen

4.1. Doelmatig uitvoeren van wegbeheer gericht op de berijdbaarheid van wegen

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. Het wegbeheer wordt sober en doelmatig vormgegeven, waarbij we streven naar de vastgestelde kwaliteit conform de nota Wegen. We streven naar efficiency en een hogere kwaliteit van dienstverlening voor burgers en bedrijven door samen te werken met onze partners. Zo werkt de eerder geïntensiveerde samenwerking met de gemeente Krimpenerwaard op het vlak van gladheidsbestrijding en wordt deze gecontinueerd. Door strooiacties gezamenlijk te starten en coördineren vanaf ons steunpunt Zuidbroek wordt een hoge kwaliteit van gladheidsbestrijding bereikt waar weggebruikers belang bij hebben. We willen ons beheer en onderhoud verder professionaliseren en vormgeven. Om een goede risicoafweging te kunnen maken, is het op orde brengen van onze areaalgegevens een belangrijke activiteit. Hieraan zal de komende periode extra aandacht worden besteed. Deze informatie is tevens nodig om het gesprek over de taakoverdracht goed te kunnen voeren. Ten aanzien van de overdracht zijn in 2018 belangrijke ontwikkelingen geweest en stappen vooruit gezet. Een belangrijke volgende stap is het gezamenlijk vaststellen van een intentieovereenkomst en het invulling geven van de daarin gemaakte afspraken. In 2019 is dit een belangrijk onderwerp waar aan wordt gewerkt.

4.2. Bijdragen aan een betrouwbaar en veilig wegennetwerk

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. We houden rondom verkeersveiligheid continue de vinger aan de pols. Door een actuele verkeersveiligheidsmonitor op te stellen kunnen we onze prioriteiten voor de komende jaren bepalen. Een eerste voorlopige analyse van de ongevalsgegevens laat zien dat aandacht nodig is om een stijgende trend te voorkomen. Bij de uitvoering van reconstructies en dijkversterkingen houden we zoveel mogelijk rekening met verbetermogelijkheden rondom verkeersveiligheid.

Programma 4 : Veilige wegen

4.3. Wegbeheer afstemmen op de omgeving en de gebruiksfuncties

Voor deze ambitie liggen we op koers en is de verwachting dat deze in 2021 in voldoende mate wordt gerealiseerd. Het betrekken van de omgeving bij wegreconstructies is sinds jaren goed gebruik. In goed overleg met aanwonenden worden maatregelen uitgewerkt en tot uitvoering gebracht. Het realiseren van mee koppel kansen en verbeteren van de verkeersveiligheid zijn steeds terugkerende onderwerpen. De ervaringen van de afgelopen jaren worden gebruikt om de afstemming met de omgeving continue te verbeteren. Op het gebied van het digitaal toegankelijk maken van beleid, regels, data en gegevens lift de wegentaak mee op de organisatie brede ontwikkelingen. De huidige inzet past bij de ambitie.

Programma 4: Veilige wegen

	2018	2019
Ambitie 4.1. Doelmatig uitvoeren van wegbeheer gericht op de bereikbaarheid van wegen	●	●
35. We waarborgen continu de bereikbaarheid van de weg, zodat weggebruikers zich veilig kunnen verplaatsen.	●	●
36. We besparen kosten en verhogen de kwaliteit van dienstverlening door integrale taken samen uit te voeren met medeoverheden.	●	●
37. We hebben binnen de planperiode duidelijkheid over de taakoverdracht.	●	●
38. We beheren de wegen en kunstwerken efficiënt en effectief, op basis van een bewuste afweging tussen risico's, kosten en prestaties, gericht op duurzame oplossingen.	●	●
Ambitie 4.2. Bijdragen aan een betrouwbaar en veilig wegennetwerk	●	●
39. We voorkomen ongevallen door onveilige situaties aan te pakken.	●	●
40. We dragen bij aan een wegennetwerk van voldoende kwaliteit.	●	●
Ambitie 4.3. Wegbeheer afstemmen op de omgeving en de gebruiksfuncties	●	●
41. We treden bij incidenten en extreme situaties daadkrachtig en doelgericht op en beperken zo veel mogelijk de impact op de omgeving.	●	●
42. We betrekken de omgeving bij de realisatie van onze projecten en maatregelen.	●	●
43. We zijn open en transparant en stellen beleid, regels en gegevens op een toegankelijke wijze digitaal beschikbaar voor derden.	●	●

Programma 5: Met omgeving en organisatie

Ambtelijk gaat men in 2019 aan de slag met het op maat implementeren van maatregelen om medewerkers omgevingsgericht te laten werken. We zien dat er nog onwennigheid bestaat onder enkele bestuurders en medewerkers om op structurele wijze het gesprek met de omgeving aan te gaan. Hier zijn uiteenlopende oorzaken voor aan te wijzen, zoals bijvoorbeeld tijd, competenties en mandaat. Mede daarom wordt de samenwerking gezocht tussen de programma's dienstverlening en omgevingswet om afwegingskaders te hanteren die aangeven op welk niveau de participatie wordt aangegaan. Door de klimaatverandering zijn vooral de jongeren meer waterbewust geworden. De verwachting is dat dit anders ligt bij de 45-plus generatie. Door de droogte is landelijk gezien het waterbewustzijn toegenomen. Of zich dat ook vertaalt in een positieve onderzoeksresultaat blijft nog de vraag. Met de komst van een nieuwe website willen we nu op grotere schaal actief informatie verstrekken aan een grotere groep geïnteresseerden over waterbewustzijn. Ook de verkiezingen gaan bijdragen aan een grotere bekendheid van waterschappen. Bewoners weten ons geleidelijk aan steeds beter te vinden om in gezamenlijkheid projecten uit te voeren. Ook projectmatig wordt van waterschapszijde van bewoners en bedrijven participatief een bijdrage gevraagd. Daarnaast wordt de bijdrageregeling goed gevonden door bewoners en volledig budgettair uitgeput. Voor 2019 verwachten we daar geen ander beeld aan te treffen. Gekeken zal worden hoe we de opgaande lijn van benodigde capaciteit kunnen blijven realiseren.

Programma 5: Met omgeving en organisatie

	2018	2019
Met omgeving en organisatie	●	●
44. We gaan (bestuurlijk en ambtelijk) meer in gesprek met de omgeving	●	●
45. We vergroten het waterbewustzijn en interesse voor waterbeheer	●	●
46. We vergroten de zichtbaarheid en herkenbaarheid van het waterschap	●	●
47. We staan open voor initiatieven van derden en maken ruimte voor burgerparticipatie	●	●